

Guldschakalen

Guldschakalen har under de senaste årtiondena vidgat sitt utbredningsområde från sydöstra Europa mot nordväst. Dessa släktingar till vargen jagar ofta tillsammans (på bilden efter en axishjortkalv på Sri Lanka på 1980-talet).

Från Danmark kommer rapporter om att guldschakalen syns på flera ställen på Jylland under senare år. Den har till och med slagit några lamm. Finland rapporterade i våras att guldschakalen nått de tusen sjöarnas land. Vi kan nog räkna med att arten kommer till Sverige också. Är det en invasiv art? Med ”invasiv” menas att den kommit till nya områden med hjälp av människor. Men guldschakalen har kommit för egen tass till både Finland och Danmark.

Varifrån har den kommit? Guldschakalen är hemmahörande sedan lång tid i östra Europa och in i Asien ända bort till Burma och Filipinerna. I dag förekommer guldschakalen i Grekland, Slovenien, Kroatien, Ungern, Rumänien, Ukraina, Österrike, Italien och framför allt i Bulgarien där den största populationen finns. Forskare beräknar att det i Europa idag finns totalt cirka 117 000 guldschakaler mot totalt cirka 17 000 vargar.

Forskning på radiosändarförsedda guldschakaler visar att de utan vidare kan vandra 50-60 mil på några månader. Vi kan därför räkna med att de kan dyka upp i nya områden – även i Sverige.

Rycker fram där vargen tryckts tillbaka

I en intressant studie, ”Golden jackal expansion in Europe: a case of mesopredator release triggered by continent-wide wolf persecution?” av Miha Krofel et.al, framgår att guldschakalens fram-

ryckning i Europa tog ordentlig fart kring mitten av 1900-talet, beroende på att vargen då var så hårt tillbakatryckt. Denna lucka i vargens utbredning i sydöstra Europa blev språngbräda för guldschakalen för att etablera sig över större områden. Trots att vargen nu återtar sina tidigare områden i Europa fortsätter guldschakalen att vidga sina domäner.

Räknas inte som invasiv i Danmark och Finland

Enligt den danska myndigheten Miljöstyrelsen är en art som på egna ben vandrar in i landet och därmed utökar sitt utbredningsområde inte att betrakta som en invasiv art. Också Estland, som först ansåg den som invasiv, betraktar numera guldschakalen som en inhemsk art och där tillåter man vanlig jakt på den. Jaktsäsongen vintern 2016-2017 sköts 32 guldschakaler i Estland.

I Finland blev, efter juridiska diskussioner, guldschakalen klassad som en naturligt invandrad art. Den omfattas därför av EU:s förordning, som inte betraktar arter som självmant vandrar in i landet som främmande.

I Sverige finns än så länge inget direkt beslut från myndigheterna om hur man ska betrakta guldschakalen om den vandrar in i landet. Men i det förslag om ändrade jakttider som Naturvårdsverket arbetar med, klassas enligt uppgift guldschakalen som en främmande art som får dödas när som helst under året ”för att förebygga skador av främmande vilt”. Denna klassning är i så fall inte i överensstämmelse med EU:s direktiv, som säger att arter som utvidgar sin utbredning av egen kraft *inte* tillhör kategorin invasiva arter.

TEXT OCH FOTO: HANS RING

kommer!

Fakta/ Guldschakalen – vargens nära släkting

På latin heter den *Canis aureus*. Den är närmare släkt med vargen än de övriga av världens schakaler. Det finns förslag på att döpa om guldschakalen till guldvargen.

Längd: 60-130 cm plus svansen 20-30 cm, alltså något större än rödräven.

Vikt: 7-15 kilo

Utbredning: Sydöstra Europa, Mellanöstern, Arabiska halvön, tropiska och subtropiska regioner i Asien bort till Burma och Filipinerna.

Social struktur: Bildar familjegrupper likt vargen och revir på ca 3-6 kvadratkilometer, beroende på näringstillgången.

Fortplantning: Parningstid är januari – februari. Dräktighetstiden är 2 månader och kullstorleken varierar mellan 1 och 9 valpar, vanligen 4-5 valpar. Guldschakalen blir köns mogen vid ettårsåldern.

Föda: Guldschakalens kost består av förvånansvärt mycket frukter och bär av olika slag och naturligtvis insekter, gnagare, fåglar och mindre hjortar och gaseller. Guldschakalerna jagar ofta i samarbete med varandra.

Övriga schakaler: Schabrakschakalen (*Canis mesomelas*) och den stimmiga schakalen (*Canis adustus*) finns bara i mellersta och södra Afrika. Dessutom finns den östafrikanska guldschakalen som numera anses vara en annan art och förmodligen kommer att få ett annat namn.

Naturhistoria: Alla schakaler har utvecklats ur samma linje som vargen. De tre afrikanska schakalerna fanns redan för cirka tre miljoner år sedan, guldschakalen utvecklades för "bara" 1,6 miljoner år sedan, medan vargen kom först för 7-800 000 år sedan, enligt genetisk kartläggning. Guldschakalen är, jämte prärievargen, nära släkt med vår varg och den kan också få avkomma med vargen trots att den är betydligt mindre.

De äldsta kända europeiska fossilen från guldschakalen är daterade till runt 7 000 år tillbaka och är hittade i Grekland. Ännu äldre fossil och genetiska studier skvallrar om att guldschakalen hade sitt ursprung i Indien. Från detta område spred den sig in i Europa där arten har funnits sedan cirka 20 000 år tillbaka, alltså när den senaste istiden gick mot sitt slut.

HANS RING

Källor: Bjärvall, Bonniers, Edwards

Så här stödjer du Svenska Rovdjursföreningen

Bli medlem! Du får:

- medlemstidning 4 ggr/år
- Inbjudningar till regionala aktiviteter, utflykter, spårningar och föreläsningar
- Möjlighet att delta i rovdjursstängsling
- Möjlighet till påverkan, rösträtt på årsmötet
- Du bidrar till arbetet att bevara rovdjuren i livskraftiga populationer

Bli medlem genom att anmäla dig på [www.rovdjur.se/bli medlem](http://www.rovdjur.se/bli%20medlem)

Medlemsavgift

Medlemsavgift är 325 kr/år, familjemedlem skriven på samma adress, 40 kr/år.

Ge bort ett medlemskap

Ett medlemskap är en gåva som räcker ett helt år. Mottagaren får ett vackert gåvobrev, du bestämmer vilken text som ska stå.

Minnesgåva

Hedra en persons minne med en minnesgåva till Rovdjursföreningen. Anhöriga får ett minnesbrev, du bestämmer vilken text som skall stå.

Adoptera en vargvalp

Genom att symboliskt adoptera en vargvalp stöder du vår verksamhet för rovdjuren. Mottagaren får ett foto, ett certifikat, och medlemskap i Rovdjursföreningen. Kostnad 45 kr/månad. Betalas löpande via autogiro. Ladda ned blankett på [www.rovdjur.se/blimedlem /adoptera en vargvalp](http://www.rovdjur.se/blimedlem%20adoptera%20en%20vargvalp). Det går också bra att få en faktura för en tidsbestämd period.

Betala med autogiro

Betala ditt medlemskap eller månatlig gåva med autogiro. Huvudmedlem 30 kr, familjemedlem 7 kr/mån. Blankett för autogiro laddas ned från hemsidan, www.rovdjur.se, fliken Bli medlem, Bli månadsgivare. Du kan även beställa blanketten från kansliet.

Handla i webbutiken

Se separat annons sidan 31.

Betalning

Bankgiro: 5509-3876
Plusgiro: 149 42-7
Swish: 1230540377

Kontakt

Medlemskap, gåvor och autogiro:
Gunilla Hecktor,
gunilla.hecktor@rovdjur.se
Tel: 08-441 41 17

Webbutiken:

Christina Färnström
christina.farnstrom@rovdjur.se
Tel: 0226-193 60 (säkrast vardagar 13:00-14:00)